

31996R1257

L 163/1

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

1996 7 2

TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 1257/96
1996 m. birželio 20 d.
dėl humanitarinės pagalbos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 130w straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,

veikdama pagal tvarką, nustatytą Sutarties 189c straipsnyje ⁽²⁾,

kadangi skurstantys žmonės, stichinių nelaimių, karų ir kovos protrūkių ar kitų sąlyginai išskirtinių aplinkybių aukos turi teisę į tarptautinę humanitarinę pagalbą, jų šalies valdžios institucijoms įrodžius savo nesugebėjimą suteikti efektyvią paramą;

kadangi civilines operacijas, skirtas apsaugoti kovų ir sąlyginai išskirtinių aplinkybių aukas, reglamentuoja tarptautinė humanitarinė teisė ir todėl ji turi būti laikoma humanitarinės veiklos dalimi;

kadangi humanitarinė pagalba apima ne tik paramos operacijas, skirtas išsaugoti ir palaikyti gyvybę avarinėse situacijose ar jų padarinių laikotarpiu, bet taip pat ir veiklą, kuria siekiama, kad aukoms būtų lengviau gauti arba joms būtų suteikiamas laisvas priėjimas prie tokios pagalbos ir laisvo tokios pagalbos srauto;

kadangi humanitarinė pagalba gali būti plėtojimo ar atstatymo prielaida ir todėl turi apimti visą krizės ar jos padarinių laikotarpį; kadangi šiame kontekste ji gali apimti dalį trumpalaikės reabilitacijos, kuria siekiama palengvinti paramos pristatymą, užkirsti kelią krizės padarinių blogėjimui ir padėti nukentėjusiems atgauti bent mažiausią apsirūpinimo lygį;

kadangi visų pirma iškyla poreikis vykdyti prevencinius veiksmus, užtikrinančius pasirengimą nelaimės rizikai ir ryšium su tuo poreikis kurti atitinkamą išankstinio perspėjimo ir intervencijos sistemą;

kadangi reikėtų užtikrinti ir stiprinti Bendrijos, nacionalinių ir tarptautinių prevencijos ir intervencijos sistemų efektyvumą ir nuoseklumą, kurios sukurtos taip, kad atitiktų stichinių arba žmogaus sukeltų nelaimių ar panašių išskirtinių aplinkybių padarinių poreikius;

kadangi humanitarinė pagalba, kurios vienintelis tikslas – užkirsti kelią arba palengvinti žmonių kančias, yra teikiama aukoms nediskriminuojant jų dėl rasės, priklausymo etninei grupei, religijos, lyties, amžiaus, tautybės ar priklausymo kuriai nors partijai ir neturėtų būti teikiama vadovaujantis kokiais nors politiniais sumetimais;

kadangi sprendimai dėl humanitarinės pagalbos turi būti priimami nešališkai ir išimtinai atsižvelgiant į aukų poreikius ir interesus;

kadangi glaudus valstybių narių ir Bendrijos bendradarbiavimas, priimant sprendimus ir veikiant, sudaro efektyvios Bendrijos humanitarinės veiklos teikimo pamatus;

kadangi Bendrija, siekdama didinti tarptautinės humanitarinės pagalbos veiksmingumą, privalo stengtis bendradarbiauti ir koordinuoti savo veiksmus su trečiųjų šalių veiksmais;

kadangi to paties tikslo siekimui užtikrinti reikėtų nustatyti vienodus bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis, tarptautinėmis agentūromis ir organizacijomis, kurios specializuojasi humanitarinės pagalbos teikimo srityje, kriterijus;

kadangi turi būti išsaugotas, gerbiamas ir skatinamas nevyriausybinių organizacijų ir kitų humanitarinių institucijų nepriklausomumas ir nešališkumas įgyvendinant humanitarinės pagalbos teikimą;

kadangi turi būti skatinamas valstybių narių ir kitų išsivysčiusių valstybių nevyriausybinių organizacijų bei konkrečių trečiųjų šalių atitinkamų organizacijų bendradarbiavimas humanitarinėje srityje;

⁽¹⁾ OL C 180, 1995 7 14, p. 6.

⁽²⁾ 1995 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento nuomonė (OL C 339, 1995 12 18, p. 60), 1996 m. sausio 29 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 87, 1996 3 25, p. 46) ir 1996 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento sprendimas (OL C 166, 1996 6 10).

kadangi pats humanitarinės pagalbos pobūdis reikalauja kurti efektyvias, lanksčias, skaidrias ir, kai reikalinga, greitas sprendimų priėmimo dėl humanitarinių operacijų ir projektų finansavimo procedūras;

kadangi turi būti nustatytos iš bendrojo Europos bendrijos biudžeto finansuojamos humanitarinės pagalbos įgyvendinimo ir administravimo procedūros; paramos skyrimui ekstremalių situacijų atveju, remiantis Ketvirtąja AKR ir Europos bendrijos konvencija, pasirašyta 1989 m. gruodžio 15 d. Lomėje su pakeitimais, padarytais 1995 m. lapkričio 4 d. Mauricijuje pasirašytu Susitarimu, iš dalies keičiančiu minėtą Konvenciją, taikomos procedūros ir susitarimai išlieka tokie, kaip nustatyta toje Konvencijoje,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

Humanitarinės pagalbos tikslai ir bendrieji principai

1 straipsnis

Bendrijos humanitarinę pagalbą sudaropagalba, paramos ir apsaugos operacijos, skirtos padėti nediskriminaciniu pagrindu trečiųjų šalių, visų pirma labiausiai pažeidžiamiems žmonėms, pirmenybę teikiant besivystančiose šalyse gyvenantiems žmonėms, stichinių nelaimių, žmogaus sukeltų krizių, tokių kaip karai ar kovos protrūkiai ar išskirtinių situacijų ar aplinkybių, prilyginamų stichinėms ar žmogaus sukeltoms nelaimėms, aukoms. Pagalbos trukmė tokia, kiek reikia laiko patenkinti skirtingų aplinkybių nulemtus humanitarinius poreikius.

Tokia pagalba taip pat apima pasirengimo rizikai ar nelaimių ar panašių išskirtinių aplinkybių prevencijos operacijas.

2 straipsnis

Pagrindiniai 1 straipsnyje nurodytos humanitarinės pagalbos operacijų tikslai yra šie:

- išsaugoti ir išlaikyti gyvybę ekstremalių situacijų bei stichinių nelaimių metu ir iš karto po jų, kurių metu prarasta daug žmonių gyvybių, patirta fizinių, psichologinių, socialinių kančių arba materialių nuostolių;
- teikti reikalingą pagalbą ir paramą žmonėms, paveiktiems ilgalaiškės krizės, ypač sukeltos karų ar kovos protrūkių, kurių pasekmės tokios, kaip apibūdintosios a pastraipoje, ypač tais

atvejais, kai šalių Vyriausybės įrodo esančios nepajėgios padėti žmonėms arba kai nėra valdžios;

- padėti finansuoti pagalbos gabenimą ir pastangas, užtikrinančias, kad pagalbą gauna tie, kam ji skirta, pasitelkiant visas įmanomas logistikos priemones ir saugant humanitarines prekes bei personalą; operacijos, kuriose yra gynybos implikacijų, į humanitarinės pagalbos sąvoką neįeina;
- vykdyti trumpalaikius reabilitacijos ir atstatymo, ypač infrastruktūros ir įrengimų, darbus tampriai bendradarbiaujant su vietinėmis struktūromis, siekiant palengvinti paramos atgabenimą, užkirsti kelią krizės sukeltų padarinių blogėjimui ir padėti nukentėjusiesiems atgauti mažiausią apsirūpinimo lygį, kai įmanoma, atsižvelgiant į ilgalaikės plėtros tikslus;
- susitvarkyti su gyventojų judėjimo (pabėgėliai, perkeltieji asmenys ir grįžtantieji), sukulto dėl stichinių ar žmogaus sukeltų nelaimių, pasekmėmis ir vykdyti projektus, kuriais padedama repatriuoti į kilmės šalį ar ten persikelti, kai sukuriamos tarptautiniuose susitarimuose numatytos sąlygos;
- užtikrinti pasirengimą stichinių nelaimių ar panašių išskirtinių aplinkybių rizikai ir naudojimąsi tinkama išankstinio perspėjimo ir intervencijos sistema;
- remti civilines operacijas, kuriomis siekiama apsaugoti kovų ar panašių ekstremalių situacijų aukas, vadovaujantis esamais tarptautiniais susitarimais.

3 straipsnis

1, 2 ir 4 straipsniuose nurodyta Bendrijos pagalba gali būti naudojama produktų ar įrengimų, reikalingų humanitarinės pagalbos operacijų įgyvendinimui, pirkimui ir pristatymui finansuoti, įskaitant namų ar prieglobsčio aukoms statybą, išlaidas, susijusias su tų operacijų vykdymui pasamdytais išorės darbuotojais, tiek užsieniečiais, tiek vietiniais, laikymu sandėliuose, tarptautiniu ir vietiniu pervežimu, logistika ir paramos paskirstymu ar koku kitu veiksmu, kuriuo siekiama, palengvinti pagalbos gavėjams gauti paramą arba suteikti jiems laisvą priėjimą prie paramos.

Ji taip pat gali būti naudojama finansuoti kitas išlaidas, tiesiogiai susijusias su humanitarinių operacijų įgyvendinimu.

4 straipsnis

Tokia 1 ir 2 straipsniuose nurodyta Bendrijos pagalba taip pat gali būti naudojama finansuoti tokius dalykus:

- parengiamuosius ir žvalgomouosius humanitarinių operacijų tyrimus ir humanitarinių projektų ir planų įvertinimą,
- operacijas, kuriomis vykdomas humanitarinių projektų ir planų monitoringas,
- nedidelius mokymo projektus ir bendras humanitarinių operacijų srities studijas, kurių finansavimas išdėstytas laipsniškai tam tikrais etapais per kelis metus,
- sąnaudas, patiriamas nušviesti Bendrijos teikiamą pagalbą,
- visuomenės informuotumo ir informacines kampanijas, kurių tikslas – šviesti visuomenę humanitarinės veiklos klausimais, ypač Europoje ir trečiojoje šalyje, kuriose Bendrija finansuoja daugumą humanitarinių operacijų,
- priemonės stiprinti Bendrijos koordinavimą su valstybėmis narėmis, kitomis šalimis donorėmis, tarptautinėmis humanitarinėmis organizacijomis ir institucijomis, nevyriausybinėmis ar jas atstovaujančiomis organizacijomis,
- techninę pagalbą, reikalingą humanitarinių projektų įgyvendinimui, įskaitant techninės patirties mainus tarp Europos humanitarinių organizacijų ir agentūrų bei apsikeitimą jų sukaupta patirtimi, o taip pat mainus tarp minėtų organizacijų ir trečiųjų šalių analogiškų organizacijų,
- humanitarines išminavimo operacijas, įskaitant priešpėstinių minų panaudojimo prieš vietinius gyventojus neigiamų pasekmių nušvietimo kampanijas.

5 straipsnis

Vadovaujantis šiuo reglamentu, Bendrijos finansavimas teikiamas subsidijų pavidalu.

Pagal šį reglamentą finansuojama humanitarinė pagalba atleidžiama nuo mokesčių, rinkliavų, muitų ir kitų mokesčių.

II SKYRIUS

Humanitarinės pagalbos įgyvendinimo procedūros

6 straipsnis

Bendrijos finansuojamos humanitarinės pagalbos operacijos gali būti įgyvendinamos tarptautinės ar valstybės narės nevyriausybinių agentūrų ar organizacijų arba trečiosios šalies pagalbos gavėjos prašymu arba Komisijos iniciatyva.

7 straipsnis

1. Nevyriausybines organizacijas, turinčias teisę į Bendrijos finansavimą, skirtą pagal šį reglamentą numatytiems operacijoms įgyvendinti, turi atitikti šiuos kriterijus:

- a) būti Bendrijos valstybės narės ne pelno siekianti savarankiška organizacija, įsteigta pagal valstybės narės galiojančius įstatymus,
- b) savo centrinės buveinės privalo turėti valstybėje narėje arba trečiojoje šalyje Bendrijos pagalbos gavėjoje. Šios centrinės buveinės privalo būti veiksmingu centru, priimančiu sprendimus dėl visų finansuojamų pagal šį reglamentą operacijų. Išimties atvejais centrinės buveinės gali būti trečiojoje šalyje donorėje.

2. Sprendžiant, ar nevyriausybinių organizacija turi teisę į Bendrijos finansavimą, atsižvelgiama į šiuos faktorius:

- a) jos administracinius ir finansų valdymo gebėjimus;
- b) jos techninius ir logistinius gebėjimus, susijusius su planuojama operacija;
- c) jos patirtį humanitarinės pagalbos srityje;
- d) ankstesnių konkrečios organizacijos vykdytų operacijų, ypač kurias finansavo Bendrija, rezultatus;
- e) jos pasirengimą dalyvauti, esant reikalui, humanitarinės operacijos koordinavimui įkurtoje sistemoje;
- f) jos sugebėjimą ir pasirengimą dirbti su humanitarinėmis agentūromis ir pagrindinėmis konkrečių trečiųjų šalių bendruomenėmis;
- g) jos nešališkumą įgyvendinant humanitarinę pagalbą;
- h) kai tinka, jos ankstesnę patirtį trečiojoje šalyje, kurioje bus teikiama humanitarinė pagalba.

8 straipsnis

Bendrija taip pat gali finansuoti tarptautinių agentūrų ir organizacijų humanitarines operacijas.

9 straipsnis

Kai reikia, Bendrija taip pat gali finansuoti Komisijos arba valstybių narių specializuotų agentūrų humanitarines operacijas.

10 straipsnis

1. Tam, kad būtų garantuojamas ir didinamas Bendrijos ir nacionalinių humanitarinės pagalbos sistemų veiksmingumas ir nuoseklumas, Komisija gali imtis bet kokių priemonių, būtinų glaudžiam savo ir valstybių narių veiklos koordinavimui skatinti: koordinuojant tiek sprendimų priėmimą, tiek pačios veiklos vykdymą. Siekdamas šito tikslo valstybės narės ir Komisija naudojami informacijos mainų sistema.

2. Komisija užtikrina, kad Bendrijos finansuojamos humanitarinės operacijos būtų koordinuojamos ir suderinamos su tarptautinių organizacijų ir agentūrų, ypač esančių Jungtinių Tautų sistemos dalimi, veikla.

3. Komisija stengiasi plėtoti Bendrijos ir trečiųjų šalių donorių bendradarbiavimą humanitarinės pagalbos srityje.

11 straipsnis

1. Komisija nustato pagal šį reglamentą skiriamos humanitarinės pagalbos skirstymo, mobilizavimo ir įgyvendinimo sąlygas.

2. Pagalba neteikiama, jei pagalbos gavėjas neatitinka šių sąlygų.

12 straipsnis

Visose pagal šį reglamentą sudarytose finansavimo sutartyse numatyta būtina sąlyga, suteikianti Komisijai ir Audito Rūmams teisę atlikti patikrinimus vietoje ir humanitarinės pagalbos partnerių centrinėse buveinėse, laikantis įprastų pagal galiojančias taisykles Komisijos nustatytų taisyklių, ypač Finansiniame reglamente išdėstytų bendrajam Europos Bendrijų biudžetui taikomų taisyklių.

III SKYRIUS

Humanitarinių operacijų įgyvendinimo taisyklės

13 straipsnis

Komisija priima sprendimus dėl ypatingos skubos veiksmų, kurių vykdymui skiriama ne daugiau kaip 10 milijonų ECU.

Reikalaujančiomis imtis ypatingos skubos veiksmų yra laikomos šios operacijos:

- operacijos, kurios turi tenkinti neatidėliotinus ir nenumatytus humanitarinius poreikius dėl staigių stichinių nelaimių ar žmogaus sukeltų ekstremalių situacijų, tokių kaip potvyniai, žemės drebėjimai, kovos protrūkiai ar panašios aplinkybės,
- operacijos, kurių trukmė lygi nenumatytų ekstremalių situacijų atsakomajai trukmei: atitinkamos lėšos dengia atsakomąsias priemones, reikalingas pirmojoje ir antrojoje įtraukose nurodytiems humanitariniams poreikiams tenkinti laikotarpiu, kurio trukmė ne ilgesnė kaip šeši mėnesiai, nustatyti sprendime dėl finansavimo.

Kai operacijos atitinka šias sąlygas ir viršija 2 milijonus ECU:

- Komisija priima savo sprendimą,
- per keturiasdešimt aštuonias valandas raštu informuoja valstybes nares,

- kitame Komiteto susirinkime atsiskaito dėl priimto sprendimo, visų pirma nurodydama priežastis, dėl kurių buvo pasinaudota ypatingos skubos tvarka.

Sprendimai tęsti ypatingos skubos tvarka patvirtintas operacijas priimami Komisijos, veikiančios pagal 17 straipsnio 3 dalyje numatytą tvarką ir per laikotarpį, nustatytą 15 straipsnio 2 dalies antrojoje įtraukoje.

14 straipsnis

Komisija įvertina, priima sprendimą, stebi ir vertina pagal šį reglamentą vykdomas operacijas, laikydamosi biudžeto valdymo ir kitos galiojančios tvarkos, ypač išdėstytos Finansiniame reglamente, taikomame bendrajam Europos Bendrijų biudžetui.

15 straipsnis

1. Laikydamosi 17 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos, Komisija:

- priima sprendimus dėl Bendrijos finansavimo skyrimo 2 straipsnio c punkte nurodytoms humanitarinės pagalbos apsaugos operacijoms,
- priima šį reglamentą įgyvendinančius reglamentus,
- priima sprendimus dėl tiesioginių Komisijos veiksmų ar valstybių narių specializuotų agentūrų finansavimo.

2. Laikydamosi 17 straipsnio 3 dalyje nustatytos tvarkos, Komisija:

- tvirtina globalinius planus, kuriuose pateikiamos suderintos veiksmų konkrečioje valstybėje ar regione, kur humanitarinės krizės mastas ir kompleksiskumas toks, jog tikėtinas jos tęstinumas, gairės ir tokių planų biudžetus. Šiame kontekste Komisija ir valstybės narės tikrina, kokius reikėtų nustatyti prioritetus įgyvendinant šiuos globalinius planus,
- priima sprendimus dėl projektų, viršijančių 2 milijonus ECU, nepažeidžiant 13 straipsnio nuostatų.

16 straipsnis

1. Kartą per metus 17 straipsnyje nurodytas Komitetas aptaria ateinančių metų bendrąsias gaires, pateiktas Komisijos atstovo humanitarinėms operacijoms ir nagrinėja apskritai Bendrijos ir nacionalinės humanitarinės pagalbos koordinavimą bei kitus bendruosius ar specialiuosius klausimus, susijusius su Bendrijos pagalba šioje srityje.

2. Komisija 17 straipsnyje nurodytam Komitetui taip pat pateikia informaciją apie pasikeitimus dokumentuose, kuriais vadovaujantis administruojama humanitarinė pagalba, įskaitant bendrąją partnerystės susitarimą.

3. 17 straipsnyje nurodytas Komitetas taip pat informuojamas apie Komisijos ketinimus dėl humanitarinių operacijų vertinimo ir, jei įmanoma, jos darbo grafiką.

17 straipsnis

1. Komisijai padeda iš valstybių narių atstovų sudarytas Komitetas, kuriam pirmininkauja Komisijos atstovas.

2. Tais atvejais, kai reikia laikytis šioje dalyje nustatytos tvarkos, Komisijos atstovas pateikia Komitetui priemonių, kurių turi būti imtasi projektą. Komitetas savo nuomonę dėl projekto pareiškia per tokį laiką, kurį nustato pirmininkas atsižvelgdamas į klausimo skubumą. Nuomonė patvirtinama Sutarties 148 straipsnio 2 dalyje nustatyta balsų dauguma tuo atveju, kai Taryba turi priimti sprendimą remdamasi Komisijos pasiūlymu. Valstybių narių atstovų Komitete balsai skaičiuojami taip, kaip nustatyta tame straipsnyje. Pirmininkas nebalsuoja.

Komisija patvirtina numatytas priemones, jeigu jos atitinka Komiteto nuomonę.

Tačiau jei šios priemonės neatitinka Komiteto nuomonės, Komisija nedelsdama pateikia Tarybai pasiūlymą dėl priemonių, kurių derėtų imtis. Taryba priima sprendimą kvalifikuota balsų dauguma.

Jei per mėnesį nuo Tarybos informavimo dienos, Taryba nesiėmė jokių veiksmų, siūlomas priemonės patvirtina Komisija.

3. Tais atvejais, kai reikia laikytis šioje dalyje nustatytos tvarkos, Komisijos atstovas pateikia Komitetui priemonių, kurių turi būti imtasi projektą. Komitetas savo nuomonę dėl projekto pareiškia per tokį laiką, kurį nustato pirmininkas atsižvelgdamas į klausimo skubumą. Nuomonė patvirtinama Sutarties 148 straipsnio 2 dalyje nustatyta balsų dauguma tuo atveju, kai Taryba turi priimti sprendimą remdamasi Komisijos pasiūlymu. Valstybių narių atstovų Komitete balsai skaičiuojami taip, kaip nustatyta tame straipsnyje. Pirmininkas nebalsuoja.

Numatytas taikytinas priemones Komisija patvirtina nedelsdama. Tačiau jei šios priemonės neatitinka Komiteto nuomonės, Komisija nedelsdama praneša apie tai Tarybai. Tokiu atveju Komisija gali atidėti patvirtintų priemonių taikymą vienam mėnesiui nuo tokio pranešimo dienos.

Taryba kvalifikuota balsų dauguma gali priimti kitokį sprendimą per ankstesnėje pastraipoje nurodytą terminą.

18 straipsnis

1. Komisija reguliariai vertina Bendrijos finansuojamas humanitarinės pagalbos operacijas siekdama nustatyti, ar buvo pasiekti operacijų tikslai ir pateikti gaires, padedančias gerinti vėlesnių operacijų veiksmingumą. Komisija pateikia Komitetui įvertinimo santrauką, joje taip pat nurodomas pasamdytų ekspertų statusas, kurių Komitetas, esant reikalui, išnagrinėja. Bet kuri pageidaujanti valstybė narė gali susipažinti su įvertinimo santrauka.

2. Valstybių narių prašymu bei joms dalyvaujant, Komisija gali taip pat įvertinti Bendrijos humanitarinių operacijų rezultatus ir planus.

19 straipsnis

Pasibaigus finansiniams metams, Komisija pateikia metinę ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje apibendrinamos tais metais finansuotos operacijos.

Šioje santraukoje pateikiama informacija apie agentūras, per kurias buvo įgyvendinta humanitarinė pagalba.

Taip pat ataskaitoje pateikiama apžvalga bet kokio išorės įvertinimo, kuris galėjo būti atliktas ryšium su kokiomis nors specifinėmis operacijomis.

Nuo sprendimo priėmimo praėjus ne daugiau kaip mėnesiui ir nepažeidžiant šio reglamento 13 straipsnio, Komisija informuoja valstybes nares apie patvirtintas operacijas, nurodydama skirtas sumas, operacijos pobūdį, pagalbą gavusius asmenis ir susijusius partnerius.

20 straipsnis

Nuo šio reglamento įsigaliojimo praėjus trejiems metams, Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai bendrąjį pagal šį reglamentą Bendrijos finansuotų operacijų įvertinimo dokumentą kartu su pasiūlymais dėl šio reglamento atėties ir, jei reikalinga, pasiūlymus dėl šio reglamento pakeitimų.

21 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną nuo jo paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Liuksemburge, 1996 m. birželio 20 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

P. BERSANI
